

Finansdepartementet
avgis elektronisk

Dato: 05.04.2017
Vår ref.: 16-1810
Deres ref.: 13/3769

Hvitvaskingslovutvalgets utredning NOU 2016: 27 – høringsuttalelse

Det vises til departementets høringsbrev av 20.12.2016; Hvitvaskingslovutvalgets utredning NOU 2016: 27 Ny lovgivning om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering II.

Finans Norge anser arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering som en del av vårt samfunnsansvar og håper på et konstruktivt samarbeid med relevante myndigheter på området.

Finans Norge har følgende hovedsynspunkter:

- Hva som menes med øverste ledelse må avklares nærmere, både med tanke på hvilke posisjoner som omfattes og rollefordelingen mellom øverste ledelse og foretaket for øvrig.
- Forholdet mellom lovforslaget og de kontraktsrettslige lovene på finansområdet må avklares nærmere.
- Lovforslaget må avstemmes mot personvernforordningen (GDPR).
- Adgangen til å utveksle informasjon mellom rapporteringspliktige som følger av eksisterende hvitvaskingslov § 20 (2) bør videreføres i lovforslaget.
- Det er svært viktig å følge den teknologiske og regulatoriske utviklingen for å sikre en god og effektiv anvendelse av hvitvaskingsregelverket.

Lovutkastets formålsangivelse

Lovutvalget foreslår en endret formålsangivelse i lovforslaget § 1 sammenlignet med gjeldende hvitvaskingslov, slik at formålet blir mer i tråd med direktivet samt det fremgår klarere at lovens formål også er å beskytte det finansielle system mot å bli misbrukt til hvitvasking og terrorfinansiering. Finans Norge er enig med utvalget i at denne tydelig uttalte hensikten fra direktivet bør fremkomme i selve lovteksten. En slik presisering vil også kunne bidra til en større forståelse av behovet for en solid forankring av relevante tiltak hos de aktuelle foretakene som blir underlagt loven. Det er også viktig for å understreke det

videre formål; at regelverket er ment å beskytte det økonomiske system og samfunnet som sådan. For finansnæringen vil den foreslåtte utvidelsen av lovens formålsbestemmelse ytterligere understreke behovet for tett dialog og godt samarbeid mellom næringen og relevante myndigheter.

Om lovutkastets definisjoner

Politisk eksponert person (PEP)

Innholdet i begrepet «politisk eksponert person» (PEP) er endret i fjerde hvitvaskingsdirektiv og medfører både en endring i definisjonen i lovforslaget og hvilke plikter som pålegges de rapporteringspliktige. For så vidt gjelder selve gjennomføringen medfører dette enkelte problemstillinger for de rapporteringspliktige. For det første er det uklart om listen angitt i lovforslaget § 2 bokstav f) er uttømmende eller om andre roller også omfattes av definisjonen, for eksempel generalkonsul. For det andre er det uklart om personer med høytstående stillinger i statlig eide foretak og statlige fond også omfattes av definisjonen, for eksempel der hvor staten har en mindre eierandel i foretaket.

Øverste ledelse

Øverste ledelse er definert i lovforslaget § 2 bokstav l) som «styret og daglig leder, eventuelt foretaksorgan med tilsvarende kompetanse og ansvar». Definisjonen har betydning for flere bestemmelser i lovforslaget og vi anmoder om at begrepet avklares nærmere.

Øverste ledelse skal etter lovforslaget § 8 (1) bokstav a) «godkjenne virksomhetenes risikovurdering». Slik Finans Norge forstår direktivet følger ikke dette av artikkel 8 og forslaget samsvarer heller ikke med det system som følger av Forskrift om risikostyring og kontroll.¹ Etter forskriften § 8 (2) har daglig leder ansvar for å utarbeide risikovurderingen og forelegge denne for styret minst en gang i året.

Tilsvarende problemstillinger gjør seg også gjeldende for godkjenning av rutiner, jf. lovforslaget § 8 (1) bokstav a). Også her gir direktivet artikkel 8 rom for en viss fleksibilitet for lovgiver som ikke gjenspeiles i lovforslaget. Finansforetak har en rekke rutiner knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering og det er upraktisk dersom alle disse må godkjennes av styret. Etter vår vurdering må den alminnelige ansvars- og arbeidsfordelingen mellom styret og daglig leder som følger av selskapsretten, at styret vedtar de overordnede retningslinjene for virksomheten, fremgå klart av loven.

Hvilke funksjoner som utgjør den øverste ledelse i finansforetak kan også skape praktiske utfordringer som ikke er nærmere drøftet. Utredningen tar i liten grad opp den komplekse organiseringen i finansforetak - som ofte er organisert i ulike former for matriser. Flere

¹ FOR-2016-12-09-1528

finansforetak er også grensekryssende, med morselskap i annet land og enten datterselskap eller filialer i Norge. Hvilke posisjoner eller personer som i slike tilfeller utgjør den øverste ledelse vil kunne være vanskelig å fastslå. Dette gjør seg særlig gjeldende for norske filialer av utenlandske skadeforsikringselskap hvor det ikke finnes noe styre i Norge og hvor det utenlandske selskapet heller ikke er underlagt hvitvaskingsregelverket. Det forhold at øverste ledelse også er sanksjonert etter lovforslaget kapittel 9 medfører etter vår vurdering at begrepet bør avklares nærmere for å skape forutberegnelighet og transparens for de rapporteringspliktige.

Korrespondentbankforbindelse

Utredningen definerer «korrespondentbankforbindelse» i lovforslaget § 2 bokstav i). Definisjonen er langt kortere enn det som fremgår av direktivet artikkel 3 (8) og bør etter vår vurdering ligge nærmere beskrivelsen i direktivet, slik at den skaper større klarhet for de rapporteringspliktige.

Reelle rettighetshavere

I definisjonen av reell rettighetshaver i direktivet artikkel 3 (6) a) er beskrevet en fremgangsmåte dersom reell rettighetshaver ikke identifiseres. Definisjonen er i lovforslaget inntatt i § 9 (5) og har fått formuleringen; «Dersom det ikke er mulig å klarlegge hvem som er reell rettighetshaver eller det er tvil om hvorvidt personen som er indentifisert er reell rettighetshaver, kan opplysninger om styret og daglig leder eller tilsvarende innhentes (...)». Det forhold at utvalget har inntatt definisjonen i § 9 og ikke i § 2 vil medføre at norsk lov vil avvike fra EU for øvrig. Det er ikke klargjort at denne forskjellen mellom norsk rett og EU-retten er tilsiktet. Vi mener departementet bør vurdere å innta definisjonen i lovforslaget § 2.

Uttrykket «ikke mulig» synes uklart. Begrepet kan for eksempel hen vise til en situasjon hvor det ikke finnes reelle rettighetshavere, men også der hvor reelle rettighetshavere ikke lar seg identifisere. Vi mener at departementet bør vurdere en klargjøring av denne teksten.

Lovens anvendelsesområde

Virtuell valuta

Utvalget har vurdert hvorvidt det bør innføres rapporteringsplikt for foretak som veksler virtuell valuta og foreslår at rapporteringsplikten bør vurderes av departementet gjennom en forskriftshjemmel i lovforslaget § 4 (5). Etter Finans Norges syn bør virtuell valuta utredes nærmere snarlig for å unngå at slik valuta kan benyttes for å omgå regelverket i forbindelse med hvitvasking eller terrorfinansiering.

Risikobasert tilnærming

Lovforslaget vektlegger den risikobaserte tilnærmingen enda sterkere enn någjeldende lov. Finans Norge hilser denne utviklingen velkommen da den i ytterligere grad tilrettelegger for

at tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering kan tilpasses den enkelte virksomhets art og omfang.

Kundetiltak og løpende oppfølging

Representasjonsforhold

Etter Finans Norges vurdering er det uklart hvordan «handler på vegne av» i lovforslaget § 9 skal forstås. Bestemmelsen erstatter eksisterende hvitvaskingslov § 7 (2) og (3). Eventuelle endringer med hensyn til hvem som skal identifiseres (og legitimeres) bør fremgå klart. Det er for øvrig også uklart hvordan begrepene «fullmakthavers» i lovforslaget § 9 (3), og «representerer» i lovforslaget § 9 (5) skal forstås. Det bør fremgå klart om dette er ment å regulere samme forhold eller om begrepsbruken medfører realitetsforskjeller.

Begrepet kunde

Kundebegrepet er ikke definert i lovforslaget, men omtalt i utredningen pkt. 5.1.2 hvor det fremgår at rapporteringspliktige må skaffe seg kunnskap om andre involverte enn kunder avhengig av risikovurderingen. For finansforetak vil det være utfordrende å fastlegge hvem disse andre involverte er, avhengig av hvilken tilknytning de har til de rapporteringspliktige. I lovutkastet § 9 (7) fremgår det at kundetiltak for oppnevnt begunstiget skal gjennomføres ved utbetaling eller når begunstiget utøver sine rettigheter. Vi mener at tilsvarende løsning også bør gjelde for ansatte under kollektive forsikringer og automatisk medforsikrede etter forsikringsavtaleloven § 7-1. For forsikringsselskap vil det være urimelig byrdefullt å kreve at kundetiltak skal gjennomføres for så mange personer ved inngåelse av forsikringsforholdet eller opprettelse av kundeforholdet.

Forholdet mellom hvitvaskingsloven og kontraktsrettslige lover på finansområdet

Finansforetak forholder seg til en rekke kontraktsrettslige lover. Det er motstrid mellom blant annet finansavtaleloven, forsikringsavtaleloven og hvitvaskingsloven på enkelte områder. Motstriden gjør seg blant annet gjeldende ved avvisning, avvikling og når avvisning og avvikling skal begrunnes for kundene.

Avvisning

Etter finansavtaleloven § 14 og forsikringsavtaleloven § 3-10 og § 12-12 kan ikke finansinstitusjoner avvise kunder uten «saklig grunn». Tilsvarende bestemmelser finnes også for personforsikring i forsikringsavtaleloven §§ 12-7, 12-19 og 12-12. Av lovforslaget § 17, som er en videreføring av gjeldende rett, fremgår at rapporteringspliktige ikke skal etablere kundeforhold dersom kundetiltak ikke kan gjennomføres.

I mange tilfeller vil det foreligge saklig grunn til avvisning når kundene ikke samarbeider for å gjennomføre kundetiltakene eller kundetiltakene ikke kan gjennomføres. Det er imidlertid ikke avklart i utredningen hvorvidt avvisningsplikten vil være saklig begrunnet hvis det foreligger mindre mangler ved kundetiltakene, for eksempel der hvor kundene ikke gir

tilstrekkelige opplysninger eller der hvor det er en viss tvil knyttet til de opplysningene kunden gir.

Avvikling

Regler om avvikling av kundeforhold er inntatt i lovforslaget § 19 (5) og fremstår etter ordlyden som en ubetinget plikt til å avvikle dersom kundetiltak ikke kan gjennomføres. Gjeldende tilleggsvilkår at fortsatt kundeforhold innebærer en risiko for hvitvasking og terrorfinansiering foreslås fjernet.

Med henvisning til den risikobaserte tilnærmingen i lovforslagets kapittel 2 legger vi til grunn at ikke ethvert manglende kundetiltak skal utløse plikt til å avvikle kundeforholdet. Vi mener det er behov for en nærmere avklaring av betydningen av at kundetiltak «ikke kan gjennomføres», blant annet om dette gjelder for de kundetiltak som fremgår av lovforslaget § 9, eller om dette også vil gjelde for de ytterligere kundetiltak som er etablert med utgangspunkt i risikovurderingen etter lovforslaget § 11.

Det er flere forhold som fremstår som særlig utfordrende for finansnæringen; der hvor det er ulike former for delte engasjementer eller hvor det er flere kunder som har tilknytning til samme produkt og situasjoner der hvor en kunde har flere produkter.

Utfordringene knyttet til delte engasjementer er situasjoner hvor to kunder har et produkt sammen, for eksempel samskyldnere for et lån, og hvor kundetiltakene ikke kan gjennomføres for den ene av kundene. Manglende gjennomføring av kundetiltak trenger i slike tilfeller ikke ha noen tilknytning til lånet, men kan for eksempel ha sammenheng med at kunden ikke vil redegjøre for midlenes opprinnelse på en innskuddskonto eller gi nærmere opplysninger om en betalingsformidling. Tilsvarende problemstilling oppstår også for kunder som har stilt sikkerheter for andre kunder. Felles for disse problemstillingene er at avviklingen av kundeforholdet medfører at andre kunder eller finansforetaket rammes; for andre kunders del for eksempel ved at lånet må innfris siden «gjenværende» kunde ikke har mulighet til å betjene boliglånet alene.

Det kan også oppstå problemstillinger når kunden har flere engasjementer eller produkter og manglende gjennomføring av kundetiltak ikke lar seg gjennomføre for ett av flere av disse. I slike tilfeller vil det kunne være uforholdsmessig om hele kundeforholdet må avvikles.

Vi ber om at departementer avklarer nærmere i hvilke tilfeller avviklingsplikten skal gjelde og hvor langt den skal gå.

Særlig er en klart definert avviklingsplikt viktig fordi finansforetaks anledning til å avvikle kundeforhold er begrenset etter øvrig lovgivning. Finansforetaks adgang til oppsigelse og

heving av kundeavtaler er regulert i finansavtaleloven §§ 21, 51a og 52, samt forsikringsavtaleloven § 3-7 og 12-4. Felles for disse bestemmelsene er at det kreves en viss terskel for å avvike kundeforholdet, for eksempel saklig grunn/vesentlig mislighold, og at det stilles krav om to måneders oppsigelsesfrist.

Utredningen drøfter ikke forholdet mellom lovforslaget og de kontraktsrettslige lovene. Dette skaper utfordringer for finansforetak ved at det kan være kolliderende hensyn; avviklingsplikten kan oppstå etter lovforslaget, men finansforetaket har ikke hjemmel for å avvike kundeforholdet etter kontraktsretten. Vi mener at utfordringen knyttet til forholdet mellom lovene best avhjelpes gjennom særskilte hjemler for avvikling av kundeforhold i de kontraktsrettslige lovene dersom kundetiltak etter den nye hvitvaskingsloven ikke kan gjennomføres.

Der hvor kundeforhold må avvikles fordi kundetiltak ikke kan gjennomføres kreves en begrunnelse overfor kunden. Dette vil være viktig for at kunden skal kunne akseptere avviklingen. I denne forbindelse kan det oppstå utfordringer i forhold til avsløringsforbudet i lovutkastet § 20.

Utkontraktering

Utkontraktering er omtalt i utredningen pkt. 5.8.4.2, men også under pkt. 6.5.7.1 hvor det fremgår:

«Utvalget presiserer også at avsløringsforbudet overfor tredjepart ikke er ment å være til hinder for utkontraktering eller bruk av innleid arbeidskraft».

Pkt. 6.5.7.1 omhandler avsløringsforbudet og avsløringsforbudet retter seg mot undersøkelse og rapportering. Vi legger følgelig til grunn at disse oppgavene kan utkontrakteres. Finans Norge legger til grunn at lovutvalget ikke foreslår noen endring i dagens rettstilstand på dette området.

Taushetsplikt ved utkontraktering

Gjeldende hvitvaskingslov § 11 (4) gjør unntak fra lovbestemt taushetsplikt ved oversendelse av dokumentasjon for kundekontroll fra tredjepart. Det fremgår av forarbeidende ² at departementet anså det som nødvendig med et unntak fra den lovbestemte taushetsplikt for at utlevering av opplysninger mellom den rapporteringspliktige og tredjeparter skal fungere. Departementet anså dette imidlertid ikke å være nødvendig etter personopplysningsloven.

² Ot.prp. nr. 3 (2008-2009) s. 78

Lovutvalget foreslår ikke slikt unntak fra lovbestemt taushetsplikt. Begrunnelsen synes å være at normalt vil kunden gi samtykke til slik utlevering. Vi mener at det i flere situasjoner vil være svært upraktisk å kreve samtykke for utlevering av opplysninger. For det første vil det i en rekke kundeforhold være registrert personopplysninger om flere, for eksempel personer som kan handle på vegne av kunden, reelle rettighetshavere mv. og det vil da være disse som er den registrerte etter personopplysningsloven § 2 nr. 6. For det andre vil også fusjon og overtakelse av kundeporteføljer medføre at det må utveksles informasjon. I slike tilfeller kan det være svært mange personer som det eventuelt må innhentes samtykke fra, og dette vil være unødig ressurskrevende for forsikringstakerne og de rapporteringspliktige.

Det er etter dette vår oppfatning at eksisterende hvitvaskingslov § 11 (4) bør videreføres også i ny lov.

Behandling av personopplysninger

Lovutvalget drøfter forholdet til personvernet opp mot eksisterende personopplysningslov og personvernordning. Personvernforordningen (GDPR) vil imidlertid bli implementert i EU i mai 2018. Finans Norge legger til grunn at den nye hvitvaskingsloven med forskrifter avstemmes mot gjennomføringen av personvernforordningen i norsk rett.

Det vil føre for langt å gå inn i alle aktuelle problemstillinger i denne sammenheng, men vi vil i det følgende peke på noen viktige forhold.

Alminnelige personopplysninger vil ha behandlingsgrunnlag og vil være lovlig å behandle både etter lovforslaget, etter eksisterende personopplysningslov og personvernforordningen.

Behandlingsgrunnlaget for sensitive personopplysninger kan imidlertid være mer usikkert etter ny personvernforordning. Sensitive personopplysninger er uttømmende definert i personopplysningsloven § 2 nr. 8, i personvernforordningen benyttes terminologien «special categories of personal data». Hvilke opplysninger som faller inn under denne kategorien er angitt i personvernforordningen artikkel 9 nr. 1. De aktuelle kategoriene under lovforslaget vil antakelig være opplysninger knyttet til opprinnelsesland, nasjonalitet og etnisitet.

Vi mener at behandlingsgrunnlaget av denne kategorien personopplysninger bør være personvernforordningen artikkel 9 nr. 2 bokstav g); med hjemmel i lov. For at behandlingsgrunnlaget skal følge av lov må imidlertid lovgrunnlaget «(...)be proportional to the aim pursued, respect the essence of the right to data protection and provide for suitable and specific measures to safeguard the fundamental rights and the interests of the data subject”. Vi forstår personvernforordningen slik at lovgiver, ved utarbeidelse av lovhjemler for behandling av spesielle kategorier av personopplysninger, i det minste må vurdere hvilke

kategorier som kan behandles. Videre må formålet med behandlingen vurderes opp mot inngrepet i personvernet.

Personvernforordningen artikkel 22 inneholder bestemmelser knyttet til automatiserte prosesser, herunder profilering. Det fastslås at det også her er krav om lovhjemmel. Finansnæringen benytter i stor grad digitale prosesser. Det er viktig nytt regelverk er teknologinøytralt for å sikre en hensiktsmessig utnyttelse av ressurser.

Adgangen til å utveksle informasjon mellom rapporteringspliktige

Utvalget foreslår i lovforslaget § 25 (5) en innsnevring av adgangen til informasjonsutveksling sammenlignet med eksisterende hvitvaskingslov § 20 (2). Innsnevringen foreslås for å bedre balansere hensynet til effektiv bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering på den ene siden, og hensynet til å begrense adgangen til å dele personopplysninger på den annen side. Løsningen anses å være i fullt samsvar med fjerde hvitvaskingsdirektiv.

Slik Finans Norge forstår utredningen må innsnevringen ses i sammenheng med at Økokrim etter lovforslaget § 22 (2) får en noe utvidet adgang til å etterspørre opplysninger fra rapporteringspliktige.

Vi antar imidlertid at løsningen utvalget foreslår vil kunne få utilsiktede konsekvenser. For det første vil det kunne lede til at Økokrim får oversendt meldinger som ikke er basert på tilstrekkelige undersøkelser og der hvor adgangen til informasjonsutveksling mellom rapporteringspliktige kunne ha medført at mistanken ble avkreftet og melding til Økokrim ikke ble sendt. Etter Finans Norges syn er oversendelse av melding til Økokrim ikke mindre inngripende i forhold til personvernet enn utveksling av opplysninger mellom rapporteringspliktige. Løsningen kan også medføre merarbeid for Økokrim og i verste fall mulige problemer for god dialog og kommunikasjon mellom Økokrim og rapporteringspliktige.

Vi mener at en videreføring av regelen for informasjonsutveksling mellom rapporteringspliktige etter eksisterende hvitvaskingslov § 20 (2) bedre ivareta hensynet til personvernet og effektivitet selv om det kan anføres at denne utvekslingsadgangen går noe lenger enn det som følger av direktivet.

For skadeforsikringsselskapene vil det være særlig viktig å kunne innhente informasjon fra banker og andre finansinstitusjoner i undersøkelses- og rapporteringsfasen. Manglende tilgang på informasjon vil lett kunne gjøre undersøkelses- og rapporteringsplikten for skadeforsikringsselskapene illusorisk, fordi mistanken verken kan bekreftes eller avkreftes. Det nevnes for ordens skyld at skadeforsikring ikke er omfattet av direktivet.

Lagringstid og sletting av opplysninger og dokumenter

Etter lovforslaget § 31 skal opplysninger og dokumenter lagres i fem år etter at kundeforhold ble avsluttet eller transaksjonen ble gjennomført og deretter slettes, dersom ikke fortsatt lagring er «strengt nødvendig» hvor samlet oppbevaringstid utvides til 10 år totalt regnet fra kundeforholdet ble avsluttet eller transaksjonen ble gjennomført. Lovforslaget gjennomfører direktivet artikkel 40 som etter vårt syn stiller et strengt krav til vurderingen som må foretas for at fortsatt lagring etter fem år skal være tillatt. Finans Norge oppfatter at lovforslaget kan forstås som noe lempeligere enn det direktivet legger opp til og stiller spørsmål ved om dette er en realitetsforskjell og om denne eventuelt er tilsiktet.

Sanksjoner

Utredningen foreslår i tråd med fjerde hvitvaskingsdirektiv et detaljert system for sanksjoner for overtredelser av sentrale bestemmelser i hvitvaskingsloven. Finans Norge ser at utviklingen nødvendiggjør nye og mer fleksible reaksjonsformer ved alvorlige brudd på hvitvaskingsloven.

Finans Norge merker seg at Finanstilsynet etter forslaget vil få ansvaret for å forvalte det sanksjonssystemet som foreslås. Forslaget ligger tett opp til direktivet og vi har ingen særskilte merknader til oppbyggingen og innretningen av sanksjonsregimet. Det dreier seg imidlertid om til dels meget strenge sanksjoner. Riktig kompetanse og adekvate ressursmessige rammer i Finanstilsynet er nødvendig for å sikre en effektiv og rettsikkerhetsmessig betryggende håndheving av de foreslåtte tiltak og sanksjoner.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget inneholder både nye og forsterkede plikter. Det er åpenbart at gjennomføringen i den enkelte virksomhet vil ha til dels betydelige økonomiske konsekvenser. Det er som utvalget selv er inne på, vanskelig å anslå omfanget av økonomiske og administrative konsekvenser. De vil variere avhengig av virksomhetenes art og omfang.

Finans Norge anser arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering som en del av vårt samfunnsansvar og vi vil arbeide aktivt med våre medlemsbedrifter for å sikre en god og effektiv gjennomføring av en ny hvitvaskingslov. Den teknologiske og regulatoriske utviklingen går fort. Eksempler på viktige utviklingstrekk er henholdsvis fremveksten av fintech-selspaker og Revised Payment Services Directive (PSD2). Dette skaper et stort behov for kompetanse og oppdatering ved anvendelse av loven med forskrifter. Vi håper på et konstruktivt samarbeid med relevante myndigheter på området og har forventninger til en ytterligere styrket myndighetsinnsats på området. Slik vi også oppfatter at utvalget legger opp til. Særlig fremstår det etter vårt skjønn som viktig å styrke innsatsen i forbindelse med

tilsyn, håndheving av nytt sanksjonsregime og arbeidet med meldinger om mistenkelig transaksjoner.

Register over reelle rettighetshavere

Formålet med registeret er å legge til rette for rapporteringspliktiges, myndighetenes og andres tilgang til opplysninger om reelle rettighetshavere. Finans Norge anser at et register over reelle rettighetshavere som foreslått vil være et nyttig tiltak i relasjon til rapporteringspliktiges oppfølging av plikter etter hvitvaskingsloven. Det er imidlertid et sentralt poeng at informasjonen i registeret må være nøyaktig og etterrettelig. Det kan bli utfordrende å sikre nødvendig etterlevelse hos registreringspliktige og kvalitet i registeret uten en troverdig sanksjonsmulighet ved manglende registrering. De eneste foreslåtte tiltak ved overtredelse av lovforslaget § 8 er pålegg og tvangsmulkt. Tatt i betraktning den viktighet tiltaket tillegges fremstår pålegg og tvangsmulkt som ganske forsiktige virkemidler ved pliktbrudd. Det vises for så vidt også til FATFs Anbefaling nr. 24 m/ «interpretive notes» og evalueringsrapporten vedrørende Norge fra 2014. Anbefalingen krever at det skal være effektive, proporsjonale og avskrekkende sanksjoner for regelbrudd. Det er vanskelig å se at forslaget om pålegg og tvangsmulkt møter en slik standard for sanksjonering.

For øvrig vises det til omtalen over knyttet til situasjonen hvor det «ikke er mulig» å klarlegge reell rettighetshaver over som også vil gjelde tilsvarende for registeret.

Vennlig hilsen
Finans Norge

Evy Ann Hagen
Direktør

Nils Henrik Heen
Advokat